

Lakiosasto

13.8.2003

Työeläkelaitoksille

YEL-VAKUUTTAMISEEN JOUSTOA LISÄÄVÄT SÄÄNNÖKSET ON VAHVISTETTU

1

LAKI YRITTÄJIEN ELÄKELAIN MUUTTAMISESTA JA LAKI SAIRAUSSVAKUUTUSLAIN 16 JA 33 §:N MUUTTAMISESTA

Laki yrittäjien eläkelain muuttamisesta ja laki sairausvakuutuslain 16 ja 33 §:n muuttamisesta on vahvistettu. Lait tulevat voimaan 1.1.2005.

Lakimuutokset tuovat yrittäjille tietyin rajoituksin mahdollisuuden maksaa vakuutusmaksu vahvistettuun työtuloon perustuvaa vakuutusmaksua suurempana ilman, että vahvistettua työtuloa ja siihen perustuvaa vakuutusmaksua tulisi pysyvästi korottaa. Yrittäjät voivat myös tietyin rajoituksin maksaa vahvistettuun työtuloon perustuvan vakuutusmaksun 10 – 20 prosenttia pienempänä.

Vahvistettu työtulo ja lisämaksun tai pienennetyn vakuutusmaksun perusteella määräytyvä työtulo muodostavat yhdessä kokonaistyötulon. Yrittäjien sairausvakuutusmaksun perusteena sekä sairauspäivärahan perusteena käytetään kuitenkin edelleen yrittäjien eläkelain mukaista vahvistettua työtuloa eikä kokonaistyötuloa.

Eduskuntakäsittelyssä laki yrittäjien eläkelain muuttamisesta muuttui esitetystä. Lakiehdotuksen 7 §:n 6 momenttia muutettiin siten, että yrittäjä ei voi kohdistaa maksamaansa lisävakuutusmaksua tai pienentämänsä vakuutusmaksua osaan kalenterivuotta. Muilta osin lait vahvistettiin hallituksen esityksen mukaisesti.

Asiaa koskevasta hallituksen esityksestä HE 261/2002 vp on kerrottu yleiskirjeessä A 47/2002.

Vahvistetut säädöstekstit (717/2003 – 718/2003) ovat yleiskirjeen liitteenä.

Lakiosasto

13.8.2003

1.1

Eduskunnan lausuma

Eduskunta hyväksyi seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa nyt hyväksyttävän lainmuutoksen vaikutuksia yrittäjien eläkevakuutusmaksun maksamiseen ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, jos uudistus vaikuttaa yrittäjien eläketurvan tasoa alentavasti tai jos valtion osuus YEL-eläkemenosta tai kansaneläkemenosta uudistuksen johdosta kohtuuttomasti kasvaa.

2

HALLITUKSEN ESITYS JA SÄÄDÄSTEKSTI

Säädöstekstejä ja hallituksen esityksiä voi tilata sekä suomen- että ruotsinkielisenä Oy Edita Ab:n asiakaspalvelusta puhelimitse numerosta 020 45005 tai sähköpostitse osoitteesta asiakaspalvelu.publishing@edita.fi. Hallituksen esitykset löytyvät internetistä osoitteesta www.eduskunta.fi ja säädöstekstit osoitteesta www.finlex.fi.

ELÄKETURVAKESKUS

Helena Tapió

Pirjo Posti

N:o 717

Laki**yrittäjien eläkelain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 8 päivänä elokuuta 2003

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain (468/1969) 1 §:n 3 momentin 2 kohta, 7 ja 7 a §, 9 §:n 1 momentti sekä 13 ja 14 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 638/2003, seuraavasti:

1 §

Tämä laki ei kuitenkaan koske:

2) yrittäjää, jonka 7 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu vuotuinen työtulo tämän lain alaisesta ansiotyöstä on arvioitava keskimäärin pienemmäksi kuin työntekijäin eläkelain (395/1961) 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetty rahamäärä kerrottuna kahdellakymmenelläneljällä;

7 §

Yrittäjän eläke määrätään vahvistettujen työtulojen ja maksettujen vakuutusmaksujen mukaan muodostetun kokonaistyötulon perusteella siten kuin tässä pykälässä ja 7 a §:ssä säädetään.

Yrittäjälle vahvistetaan työtuloksi se palkka, joka kohtuudella olisi maksettava, jos hänen tämän lain alaista työtään suorittamaan olisi palkattava vastaavan ammattitaidon omaava henkilö, tai se korvaus, jonka muutoin voidaan katsoa keskimäärin vastaavan sanottua työtä. Vuotuista työtuloa ei kuitenkaan vahvisteta 8 409,40 euroa suuremmaksi.

Vakuutuksen alkaessa eläkelaitos vahvistaa yrittäjän työtulon. Jos työtuloon vaikuttavat seikat myöhemmin olennaisesti muuttuvat, tarkistetaan se hakemuksesta. Eläkelaitos voi myös omasta aloitteestaan tarkistaa työtulon. Työtuloa ei saa kuitenkaan muuttaa takautuvasti. Sen estämättä, mitä tässä pykälässä

säädetään, osa-aikaeläkettä saavan yrittäjän työtuloksi vahvistetaan puolet työntekijäin eläkelain 7 d §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla lasketusta mainitun lain 4 f §:n 3 momentissa tarkoitettua tämän lain mukaisesta vakiintuneesta ansiotulosta.

Sen lisäksi, mitä 9 §:n 1 momentissa säädetään, yrittäjä voi maksaa kalenterivuoden aikana lisävakuutusmaksua, jonka suuruus on vähintään 10 prosenttia 9 §:n 1 momentin mukaisesta vakuutusmaksusta ja enintään mainitun vakuutusmaksun suuruisen. Lisävakuutusmaksu ja 9 §:n 1 momentin mukainen vakuutusmaksu eivät kuitenkaan saa olla yhteensä enempää kuin edellä 2 momentissa tarkoitettua vuotuisen työtulon enimmäismäärää vastaavan vakuutusmaksun määrä.

Sen estämättä, mitä 9 §:n 1 momentissa säädetään, yrittäjä voi maksaa 9 §:n 1 momentin mukaan määrätyn vakuutusmaksun kalenterivuoden aikana myös pienennettynä. Tällöin vakuutusmaksu on vähintään 10 prosenttia ja enintään 20 prosenttia pienempi kuin 9 §:n 1 momentin mukainen vakuutusmaksu. Vakuutusmaksu ei kuitenkaan saa olla pienempi kuin 1 §:n 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettua vuotuista työtuloa vastaavan vakuutusmaksun määrä. Vuosia, joina pienennettyjä vakuutusmaksuja maksetaan, voi olla kulloinkin tarkasteitavan seitsemän peräkkäisen kalenterivuoden aikana enintään kolme.

Yrittäjä voi käyttää 4 momentissa tarkoitettua lisävakuutusmaksuoikeutta tai vaihto-

ehtoisesti 5 momentissa tarkoitettua vakuutusmaksun pienennysoikeutta kerran saman kalenterivuoden aikana. Yrittäjän on ilmoitettava kirjallisesti lisävakuutusmaksun maksamisesta tai vakuutusmaksun pienennyksestä eläkelaitokselle saman kalenterivuoden aikana, jota vakuutusmaksun muutos koskee.

Yrittäjän työtulo siltä kalenterivuodelta, jona hän maksaa 4 momentissa tarkoitettua lisävakuutusmaksua tai 5 momentissa tarkoitettua pienennettyä vakuutusmaksua, lasketaan siten, että yrittäjän kalenterivuoden aikana maksamat vakuutusmaksut jaetaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön 9 §:n mukaan vahvistaman maksuprosentin sadasosalla.

Yrittäjän 2 ja 3 momentin mukaan vahvistettu työtulo tai 7 momentin mukaan laskettu työtulo muodostaa yrittäjän vuotuisen kokonaistyötulon. Osa-aikaeläkkeen vaikiintunutta ansiotasoa määrättäessä eläketapahtumaa edeltävän vuoden työtulo otetaan kuitenkin edellä mainitusta poiketen huomioon vahvistetun työtulon suuruisena ilman mainittuna vuotena mahdollisesti maksettua lisävakuutusmaksua.

Mitä 4 ja 5 momentissa säädetään, ei koske yrittäjää, joka saa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitetun lain tai eläkesääntönsä mukaista eläkettä, eikä yrittäjää, jolla on oikeus 9 §:n 2 momentissa tarkoitettuun maksunalennukseen tai jolla on 9 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja, maksettavaksi erääntyneitä vakuutusmaksuja maksamatta. Mitä 4 ja 5 momentissa säädetään, ei myöskään koske yrittäjää sen kalenterivuoden jälkeen, jonka aikana hän täyttää 62 vuotta.

7 a §

Eläkkeen perusteena oleva kokonaistyötulo 53 vuoden iän täyttämiskuukauden päättymiseen saakka saadaan jakamalla sanottuun aikaan kohdistuvien 7 §:n mukaisesti määräytyvien ja työntekijäin eläkelain 7 b §:n mukaisesti tarkistettujen yrittäjän vuotuisen kokonaistyötulojen yhteismäärä vastaavalla ajalla.

Eläkkeen perusteena oleva kokonaistyötulo 53 vuoden iän ja 68 vuoden iän täyttämiskuukausien päättymisen väliselle ajalle lasketaan kullekin kalenterivuodelle erikseen. Kunkin kalenterivuoden eläkkeen perusteena oleva työtulo on kyseiseen vuoteen kohdis-

tuvien 7 §:n mukaisesti määräytyvien ja työntekijäin eläkelain 7 b §:n mukaisesti tarkistettujen yrittäjän vuotuisen kokonaistyötulojen keskimäärä kyseisenä vuotena.

Eläkkeen perusteena oleva kokonaistyötulo työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alun ja 63 vuoden iän täyttämiskuukauden päättymisen väliselle ajalle (*tuleva aika*) määrätään siten kuin työntekijäin eläkelain 7 c ja 7 d §:ssä sekä 7 f §:ssä säädetään, kuitenkin siten, että työkyvyttömyyseläkkeen eläketapahtumaa edeltävän vuoden työtulossa ei oteta huomioon lisävakuutusmaksua. Jos työntekijäin eläkelain 7 d §:n 1 tai 2 momentti tulee sovellettavaksi, vastaavalla ajalla poistetaan lisämaksun vaikutus työtuloon vain eläketapahtumavuodelta. Tämän lain alainen tulevan ajan ansio on sama suhteellinen osuus työntekijäin eläkelain 7 c §:n 2, 3 ja 6 momentissa sekä mainitun lain 7 d §:n 1 momentissa määritellystä tulevan ajan ansioiden yhteismäärästä kuin mikä tämän lain alaisten työansioiden osuus on työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1, 2 ja 10—13 kohdissa mainittujen lakien mukaisten ansioiden yhteismäärästä työntekijäin eläkelain 7 c §:n 2 momentin mukaisena tarkasteluvaiheena.

Jos eläkelaitoksen oikeus vakuutusmaksun saamiseen on menetetty 12 §:n 6 momentin mukaisesti, vähennetään siltä kalenterivuodelta, jolta vakuutusmaksu on vanhentunut, 1 ja 2 momentin mukaan laskettava eläkkeen perusteena olevaa kokonaistyötuloa ottaen huomioon saamatta jääneet vakuutusmaksut siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Eläkkeen perusteena olevaa kokonaistyötuloa 1 ja 2 momentin mukaisesti laskettaessa tämän lain mukaisiin työtuloihin rinnastetaan työntekijäin eläkelain 6 a §:n 2 momentissa säädetty osuus mainitun pykälän 1 momentissa lueteltujen etuuksien perusteena olevista työ- ja ansiotuloista ja mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitettujen jatkokarttuman perusteena oleva työtulo. Mitä edellä tässä momentissa säädetään, ei kuitenkaan sovelleta, jos työntekijäin eläkelain 6 a §:ssä mainittujen etuuksien perusteena ovat työ- ja ansiotulot taikka jatkokarttuma otetaan huomioon mainitun lain, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain tai taiteilijoiden ja

eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain mukaista eläkettä laskettaessa.

9 §

Yrittäjä on velvollinen suorittamaan vakuutusmaksun, joka lasketaan 7 §:n 2 ja 3 momentin mukaan vahvistetusta työtulosta soveltamalla sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamaa maksuprosenttia. Ministeriö vahvistaa vuosittain maksuprosentin, jonka voidaan arvioida vastaavan työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukaisen vakuutuksen keskimääräistä vakuutusmaksua prosentteina palkoista, kun työntekijäin eläkelain 12 b §:n mukaista 53 vuotta täyttäneiden työntekijöiden korotetun vakuutusmaksun osuutta ei oteta huomioon. Yrittäjän 53 ikävuoden täyttämistä seuraavan kalenterivuoden alusta lukien maksuprosentiksi vahvistetaan kuitenkin edellä tarkoitettu prosenttimäärä lisätynä yhtä monella prosenttiyksiköllä kuin työntekijäin eläkelain 12 b §:ssä tarkoitettu 53 vuotta täyttäneiden työntekijäin eläkemaksu

ylittää sitä nuorempien työntekijäin eläkemaksun.

13 §

Vahvistetut työtulot ja 7 §:n 2 momentissa säädetty rahamäärä tarkistetaan yleisten palkka- ja hintatasossa tapahtuneiden muutosten mukaan siten kuin työntekijäin eläkelain 7 b §:ssä säädetään.

14 §

Edellä 1 §:n 5 momentissa tarkoitettuun Eläketurvakeskuksen päätökseen sekä 7 §:n 3 ja 7 momentissa tarkoitettuun eläkelaitoksen päätökseen saa hakea muutosta ja päätöksen poistamista siten kuin työntekijäin eläkelaisissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005.

Lain 7 §:n 1 momentissa säädetty rahamäärä vastaa vuodelle 1970 vahvistettua palkkaindeksilukua.

Helsingissä 8 päivänä elokuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri Kari Rajamäki

N:o 718

Laki**sairausvakuutuslain 16 ja 33 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 8 päivänä elokuuta 2003

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/1963) 16 §:n 2 momentti ja 33 §:n 3 momentin johdantokappale, sellaisina kuin ne ovat, 16 §:n 2 momentti laissa 703/2003 ja 33 §:n 3 momentin johdantokappale laissa 511/2001, seuraavasti:

16 §

Työtulolla tarkoitetaan työ- tai virkasuhteesta saatua palkkatuloa ja siihen verrattavaa henkilökohtaista tuloa, yrittäjien eläkelain (468/1969) 7 §:n 2 momentin mukaista kunkin vuoden vahvistettua työtuloa sekä maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) mukaista kunkin vuoden työtuloa sekä työntekijäin eläkelain 7 §:n 2 momentissa, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) 6 §:ssä ja taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain (662/1985) 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua palkkaa, jota ulkomaantyössä pidetään eläkepalkkaan luettavan työansion ja eläkevakuutusmaksujen perusteena. Työtuloksi ei kuitenkaan katsota rojalteja, suorituksia henkilöstörahastoon, käteistä voittopalkkiota, voitonjakoa eikä tuloverolain (1535/1992) 66 §:ssä tarkoitettua työsuhteoptioin käyttä-

misestä syntyvää etua tai sellaista työsuhteeseen perustuvaa suoritusta, joka määräytyy yhtiön osakkeen arvon muutoksen perusteella.

33 §

Jos vakuutettu on maatalousyrittäjien eläkelain tai yrittäjien eläkelain nojalla vakuutettu, sairausvakuutusmaksun perusteena käytetään maatalousyrittäjien eläkelain mukaista kunkin vuoden työtuloa ja yrittäjien eläkelain 7 §:n 2 momentin mukaista kunkin vuoden vahvistettua työtuloa siltä osin kuin työtulo korvaa:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
 kukuuta 2005.

Helsingissä 8 päivänä elokuuta 2003

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Ministeri *Kari Rajamäki*